

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦІЛЕВСТАНОВЛЕННЯ В СИСТЕМІ ДСНС УКРАЇНИ, ЯК СОЦІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Гончарова Т.А. ст. викладач кафедри управління та організації діяльності в сфері цивільного захисту, НУЦЗУ

Організації є цільовими системами, тому мета є їхньою основною ознакою, яка відрізняє дану систему від іншої.

Розробка та вдосконалення цілевстановлення в організаціях висвітлено в працях класиків з управління: Р. Акоффа, М. Мескона, І. Ансоффа, А. Файоля, У. Тейлора, Г. Емерсона, Г. Черча, а також сучасних науковців: С. Мочерного, В. Царьова, Р. Тяна, О. Орлова, В. Іванової, Г. Тарасюк, М. Алексеєвої та ін.

Функції цілей полягають в тому, що вони: регулюють діяльність та поведінку організації її підрозділів та членів; становлять основу для розподілу відповідальності між структурними підрозділами; зменшують невизначеність, сприяють пристосуванню до середовища; забезпечують взаємодію між окремими підсистемами організації та суб'єктами зовнішнього середовища.

Найбільш актуальним в цілому, та в органах та підрозділах ДСНС, як соціальних систем, є управління за цілями, етапи якого представлені в таблиці 1.

Таблиця 1. Етапи процесу управління за цілями.

<i>Етапи процесу управління</i>	<i>Кроки по кожному етапу</i>
1. Встановлення цілей	1.1. Формування довгострокових цілей, стратегії організації 1.2. Розробка конкретних загальноорганізаційних цілей 1.3. Визначення дивізіональних та групових цілей 1.4. Визначення індивідуальних цілей
2. Планування дій	2.1. Ідентифікація дій (завдань) для досягнення цілей 2.2. Встановлення взаємозв'язків між цими діями 2.3. Делегування повноважень та визначення відповідальності за виконання дій 2.4. Визначення часу, необхідного для виконання дій 2.5. Визначення ресурсів, необхідних для виконання дій
3. Самоконтроль	3.1. Систематичне відстеження та оцінка ходу досягнення цілей самими робітниками без зовнішнього втручання
4. Періодична звітність	4.1. Оцінка прогресу досягнення цілей керівником 4.2. Оцінка досягнення загальної мети та посилення впливу

Переваги МВО:

1. Процес МВО робить більш зрозумілою організаційну структуру управління організацією. Завдяки використанню МВО стають зрозумілішими організаційні ролі та структури. Тут чітко визначається, хто за що відповідає у процесі досягнення загальної мети організації.

2. Процес МВО забезпечує цілеспрямовану мотивацію робітників. Процес МВО викликає почуття особистої зацікавленості в результатах діяльності. Робітники особисто приймають участь у процесі встановлення цілей їх діяльності, мають можливість “вкласти” свої ідеї в опрацювання цілей, чітко знають сферу своєї компетенції та отримують допомогу від начальника.

3. Процес МВО допомагає опрацювати ефективні методи контролю (винагороджується результат, а не процес діяльності). Найкращим орієнтиром для контролю є комплекс чітко сформульованих цілей.

Недоліки МВО:

1. Керівникам іноді важко встановлювати кількісно визначені цілі діяльності для кожного підлеглого.

2. Вищим керівникам не завжди вигідно доводити цілі до кожного підлеглого.

3. МВО вимагає: встановлення короткострокових цілей; значної бюрократії; високої кваліфікації персоналу.

Існує три види цілей, загальні для всіх організацій: 1) цілі-завдання; 2) цілі-орієнтації; 3) цілі власно системи. Переваги МВО:

Цілі-завдання ставляться вищестоящим суб'єктом управління і мають нормативне закріплення (заради чого вона створена: попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій, підготовка тих чи інших фахівців і т. н.).

Цілі-орієнтації відображають загальні інтереси колективу, призначеного здійснювати поставлену ціль-завдання.

Цілі власно системи спрямовані на збереження своєї стабільності та цілісності, рівноваги у взаємодії із навколишнім середовищем.

Кінцевим результатом функціонування тієї чи іншої організації є ступінь задоволення певної суспільної потреби. Однак в організаціях системи ДСНС України у кожному конкретному випадку визначення змісту поняття "кінцевий результат" та показників, що його характеризують, потребує глибокого наукового аналізу, нестандартних рішень, додаткової інформації і т. д.

Наприклад, діяльність ДСНС може бути проаналізована з точки зору задоволеності (незадоволеності) фізичних та юридичних осіб захищеністю від надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Управління системою здійснюється заради досягнення тієї ж цілі, що стоїть перед нею. Але, на думку вітчизняних дослідників цілевстановлення, цілі організації не співпадають повністю з цілями управління ними. Відносна самостійність частин суспільної системи – різних соціальних інститутів та, наприклад ДСНС, створює можливість виникнення окремих завдань і відповідних їм функцій, які не обумовлені об'єктивними потребами суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цветков В. В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аналіз). – Харків: Право, 1996. – С. 31.

2. Друкер П. Практика менеджмента Пер с англ. – Д. Вільямс, 2007. – 400с

